

СПРАВА «АВРАМЧУК ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF AVRAMCHUK v. UKRAINE)

(Заява № 65906/13)

Стислий виклад рішення від 05 жовтня 2023 року

У березні 2012 року заявниця, журналістка інтернет-видання «Українська правда», відповідно до Закону України «Про статус народного депутата України» та Закону України «Про доступ до публічної інформації» звернулася до Верховної Ради України із запитом щодо надання їй інформації про кількість квартир, виділених тогочасним народним депутатам, їхню вартість та площу. Заявниця також просила зазначити імена народних депутатів, які отримали ці квартири, та за можливості надати відповідну документацію або ж надати інформацію в будь-якій прийнятній формі. У відповідь керівник Апарату Верховної Ради України надав заявниці запитувану інформацію, не зазначивши при цьому імен відповідних народних депутатів. Це було обґрунтовано тим, що така інформація про особу є конфіденційною та не може поширюватися без згоди цієї особи. Відповідь містила посилання на рішення Конституційного Суду України № 2-рп/2012. Заявниця оскаржила цю відмову у судах, посилаючись на статтю 35 Закону України «Про статус народного депутата України», яка передбачала, що розподіл жилих приміщень народним депутатам мав відбуватися відкрито і гласно, а також на статтю 6 Закону «Про доступ до інформації», згідно з якою інформація про розпорядження бюджетними коштами і користування державним майном не могла бути інформацією з обмеженим доступом, зокрема імена осіб, які отримали таке майно. У цій же статті також було наведено трискладовий тест, який підлягав застосуванню у випадку обмеження доступу до інформації. У травні 2012 року Окружний адміністративний суд міста Києва відмовив у задоволенні позову заявниці, посилаючись на Закон України «Про інформацію» та зазначене рішення Конституційного Суду України, згідно з якими відомості про фізичну особу, у тому числі ім'я, адреса та майновий стан становили конфіденційну інформацію, яка не могла бути поширена без згоди цієї особи. Київський апеляційний адміністративний суд залишив апеляційну скаргу заявниці без задоволення, підтримавши висновки окружного суду. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниця скаржилася, що втручання в її свободу вираження поглядів не було встановлено законом, а також що національні суди не змогли захистити її право. Розглянувши скаргу заявниці, Європейський суд зазначив, що національні суди навели надто стисле обґрунтування своїх висновків, по суті підтримуючи висунуті Апаратом Верховної Ради України та посилаючись на рішення Конституційного Суду України. Суди не взяли до уваги неодноразово наведені аргументи заявниці, які ґрунтувалися на положеннях законодавства. Зокрема, не було надано пояснень, чому частина п'ята статті 6 Закону «Про доступ до публічної інформації» або її трискладовий тест не було застосовано до справи заявниці. Це також призвело до того, що суди не намагалися забезпечити баланс

між відповідними потенційними інтересами, тобто інтересом заявниці в доступі до інформації, що становила суспільний інтерес, і необхідністю захисту прав приватних осіб. Європейський суд дійшов висновку, що наведені для виправдання втручання в свободу вираження поглядів підстави були недостатніми, а тому втручання не було «необхідним у демократичному суспільстві» та констатував порушення статті 10 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Постановляє, що було порушено статтю 10 Конвенції;
3. Постановляє, що: (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці 1 000 (одну тисячу) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування матеріальної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.